ĢENERĀLADVOKĀTA PAOLO MENGOCI [PAOLO MENGOZZI]
SECINĀJUMI,
sniegti 2014. gada 12. jūnijā [1]

Lieta C-491/13

Mohamed Ali Ben Alaya
pret
Bundesrepublik Deutschland

(Verwaltungsgericht Berlin (Vācija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa — Direktīva 2004/114/EK — Nosacījumi attiecībā uz trešo valstu pilsoņu uzņemšanu studiju nolūkā — Atteikums uzņemt personu, kura atbilst Direktīvā 2004/114/EK paredzētajiem nosacījumiem — Dalībvalsts tiesiskais regulējums, kurā paredzēta valsts pārvaldes iestāžu rīcības brīvība

1. Eiropas Savienība saistībā ar savu stratēģiju, lai padarītu to par augsta līmeņa pētniecības, studiju un mācību pasaules centru, ir pieņēmusi konkrētus normatīvos instrumentus, kuru mērķis, vienlaikus iekļaujoties tās imigrācijas politikā, ir veicināt trešo valstu pilsoņu uzņemšanu un mobilitāti Savienībā studiju un pētniecības nolūkos [2].

2. Šī stratēģija iekļaujas vispārējā kontekstā, kuram raksturīga sacensība pasaules līmenī starp attīstītajām valstīm, lai piesaistītu ārvalstu pētniekus un studentus to izglītības sistēmām [3]. Spēja piesaistīt šīs grupas personas faktiski ietver konkrētus politiskus un ekonomiskus problēmjautājumus. Pirmkārt, pētnieki un studenti veido kvalificētu vai potenciāli kvalificētu cilvēkresursu krātuvi, kas uzskatāma par būtisku ekonomikas izaugsmei, attīstībai un inovācijai. Otrkārt, ārvalstu pētnieku un studentu piesaistīšana – un no tās izrietošās zināšanu plūsmas piesaistīšana – var būtiski veicināt izglītības sistēmu un pētniecības attīstību, ar būtiskām ekonomiskām sekām [4].

1 — Oriģinālvaloda – franču.

2 — Skat. it īpaši Padomes 2005. gada 12. oktobra Direktīvu 2005/71/EK par īpašu procedūru trešo valstu valstspiederīgo uzņemšanai zinātniskās pētniecības nolūkos (OV L 289, 15. lpp.). Ar līdzīgiem mērķiem Eiropas Savienības Padome ir pieņēmusi 2009. gada 25. maija Direktīvu 2009/50/EK par trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos augsti kvalificētas nodarbinātības nolūkos (OV L 155, 17. lpp.).

3 — Šajā ziņā skat. Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei – Ceturtais gada pārskats par imigrāciju un patvērumu (2012. gads) (COM(2013) 422, galīgā redakcija), it īpaši III.2. nodaļa.

4 — Tādējādi, piemēram, ir novērtēts, ka ienākumu vērtība saistībā ar augstākās izglītības eksportu (“Education export”) 2011. gadā Apvienotajā Karalistē vien bija aptuveni 17,5 miljardi mārciņu (skat. Apvienotās Karalistes valdības (*Department for Business, Innovation and Skills*) 2013. gada jūlija ziņojumu ar nosaukumu “International Education: Global Growth and Prosperity”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/229844/bis-13–1081-international-education-global-growth-and-prosperity.pdf).

3. Ar prejudiciālo jautājumu, kuru Tiesai iesniedza *Verwaltungsgericht Berlin* [Berlīnes Administratīvā tiesa], šajā lietā tai ir lūgts precizēt viena no normatīvajiem instrumentiem, kurus, lai sasniegtu šos mērķus, ir pieņēmusi Savienība, proti, Padomes 2004. gada 13. decembra Direktīvas 2004/114/EK par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu pilsoņu uzņemšanu studiju, skolēnu apmaiņas, prakses vai stažēšanās, nesaņemot atalgojumu, vai brīvprātīga darba nolūkā [5], piemērojamību. Šajā lietā Tiesai tomēr būs jālīdzsvaro iepriekš minēto likumīgo mērķu sasniegšana ar riskiem, kas saistīti ar šī normatīvā instrumenta ļaunprātīgu izmantošanu, lai sasniegtu mērķus, kuri tam ir neatbilstoši.

I – **Atbilstošās tiesību normas**

A – *Savienības tiesības*

4. Direktīvas 2004/114 preambulas 6., 8., 14., 15. un 17. apsvērumā ir noteikts:

"(6) Viens no [Savienības] rīcības mērķiem izglītības jomā ir Eiropu kopumā padarīt par augsta līmeņa mācību un arodmācību pasaules centru. Šīs stratēģijas būtisks faktors ir veicināt trešo valstu pilsoņu iespējas doties uz [Savienību] mācību nolūkos. Dalībvalstu tiesību aktu tuvināšana attiecībā uz ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumiem pieder pie tās.

[..]

(8) Jēdziens uzņemšana aptver trešās valsts pilsoņu ieceļošanu un uzturēšanos nolūkos, kas izklāstīti šajā direktīvā.

[..]

(14) Uzņemšanu nolūkos, kas paredzēti šajā direktīvā, var atteikt, ja ir pietiekami pamatoti iemesli. Jo īpaši uzņemšanu var atteikt, ja dalībvalsts uzskata, ka saskaņā ar faktu novērtējumu attiecīgais trešās valsts pilsonis potenciāli apdraud sabiedrisko kārtību vai valsts drošību. Sabiedriskās kārtības jēdziens var attiekties uz sodāmību par smaga nozieguma izdarīšanu. Šajā sakarā ir jāatzīmē, ka sabiedriskās kārtības un valsts drošības jēdziens attiecas arī uz tiem gadījumiem, kad trešās valsts pilsonis pieder vai ir piederējis apvienībai, kas atbalsta terorismu, atbalsta vai ir atbalstījis šādu apvienību, vai kam ir vai kādreiz ir bijuši ekstrēmista nolūki.

(15) Ja rodas šaubas par uzņemšanas pieteikuma iesniegšanas iemesliem, dalībvalstīm būtu jāspēj pieprasīt jebkurus pierādījumus, kas nepieciešami tā patiesuma novērtēšanai, jo īpaši, pamatojoties uz pretendenta paredzētajām mācībām, lai apkarotu šajā direktīvā paredzētās procedūras ļaunprātīgu un nepareizu izmantošanu.

[..]

(17) Lai atļautu pirmo reizi ieceļot dalībvalstu teritorijā, tām būtu jāspēj laikus izsniegt uzturēšanās atļauju vai, ja tās izsniedz uzturēšanās atļaujas tikai savā teritorijā, [..] izsniegt vīzu."

5 — OV L 375, 12. lpp.

5. Direktīvas 2004/114 1. pantā "Priekšmets" ir noteikts:

"Šīs direktīvas mērķis ir paredzēt:

a) nosacījumus attiecībā uz trešo valstu pilsoņu uzņemšanu dalībvalstu teritorijā uz laiku, kas ilgāks par trim mēnešiem, studiju, skolēnu apmaiņas, prakses vai stažēšanās, nesaņemot atalgojumu, vai brīvprātīga darba nolūkā;

b) noteikumus par procedūrām trešo valstu pilsoņu uzņemšanai dalībvalstu teritorijā minētajos nolūkos."

6. Direktīvas 2004/114 2. panta a), b) un g) punktā šīs direktīvas nolūkos ir ietvertas šādas definīcijas:

"a) "trešās valsts pilsonis" ir jebkura persona, kas nav Eiropas Savienības pilsonis Līguma 17. panta 1. punkta nozīmē;

b) "students" ir trešās valsts pilsonis, ko ir uzņēmusi kāda augstākā mācību iestāde un kas ir uzņemts dalībvalsts teritorijā ar galveno nodarbošanos apmeklēt pilna laika studijas, lai iegūtu šīs dalībvalsts atzīto augstākās izglītības kvalifikāciju, arī diplomu, sertifikātu vai doktora grādu, augstākajā mācību iestādē; saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem šīs studijas var ietvert sagatavošanas kursu pirms šādas izglītības sākuma;

[..]

g) "uzturēšanās atļauja" ir jebkura dalībvalsts iestādes izsniegta atļauja, kas ļauj trešās valsts pilsonim likumīgi uzturēties tās teritorijā saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1030/2002 [6] 1. panta 2. punkta a) apakšpunktu."

7. Direktīvas 2004/114 3. panta "Darbības joma" 1. punktā ir paredzēts, ka tā attiecas uz "trešo valstu pilsoņiem, kas iesniedz pieteikumu, lai viņus studiju nolūkā uzņem attiecīgas dalībvalsts teritorijā. Dalībvalstis var arī pieņemt lēmumu šo direktīvu piemērot trešo valstu pilsoņiem, kas iesniedz pieteikumu, lai viņus uzņem skolēnu apmaiņas, prakses vai stažēšanās, nesaņemot atalgojumu, vai brīvprātīga darba nolūkā".

8. Direktīvas 2004/114 II nodaļā "Uzņemšanas nosacījumi" ietverts 5.–11. pants. Atbilstoši Direktīvas 2004/114 5. pantam "Princips" "trešās valsts pilsoni saskaņā ar šo direktīvu uzņem ar nosacījumu, ka ir pārbaudīti dokumentāri pierādījumi par to, ka viņš/viņa atbilst 6. pantā paredzētajiem nosacījumiem, kā arī attiecīgajai kategorijai piemērojamajiem nosacījumiem, kas izklāstīti 7. līdz 11. pantā".

9. Direktīvas 2004/114 6. panta 1. punktā ir noteikti uzņemšanas vispārīgie nosacījumi, un tajā ir paredzēts:

"Trešās valsts pilsonis, kas iesniedz uzņemšanas pieteikumu 7. līdz 11. pantā minētajos nolūkos:

a) uzrāda derīgu ceļošanas dokumentu, kā noteikts attiecīgas valsts tiesību aktos. Dalībvalstis var pieprasīt, ka ceļošanas dokumenta derīguma termiņš ietver vismaz plānoto uzturēšanās laiku;

b) ja saskaņā ar uzņēmējas dalībvalsts tiesību aktiem viņš/viņa ir nepilngadīgais/-gā – uzrāda vecāku atļauju par plānoto uzturēšanos;

6 — Padomes 2002. gada 13. jūnija Regula (EK) Nr. 1030/2002, ar ko nosaka vienotu uzturēšanās atļauju formu trešo valstu pilsoņiem (OV L 157, 1. lpp.).

c) apdrošināts slimību gadījumiem attiecībā uz visiem riskiem, pret kuriem attiecīgā dalībvalstī parasti ir apdrošināti tās pilsoņi;

d) nav atzīts par tādu, kas apdraud sabiedrisko kārtību, valsts drošību vai sabiedrības veselību;

e) ja attiecīgā dalībvalsts to pieprasa – sniedz pierādījumus par to, ka viņš/viņa ir samaksājis/-jusi maksu par pieteikuma izskatīšanu saskaņā ar 20. pantu."

10. Direktīvas 2004/114 II nodaļas 7.–11. pants attiecas uz īpašiem uzņemšanas nosacījumiem studentiem, skolēniem, praktikantiem vai stažieriem bez atalgojuma un brīvprātīgiem darbiniekiem. Šīs direktīvas 7. pantā ir paredzēti īpaši nosacījumi studentiem. Šī panta 1. punktā, ir noteikts:

"Papildus 6. pantā izklāstītajiem vispārīgiem nosacījumiem trešās valsts pilsonis, kas iesniedz uzņemšanas pieteikumu studiju nolūkā:

a) bijis uzņemts studijām augstākajā mācību iestādē;

b) sniedz attiecīgas dalībvalsts pieprasītos pierādījumus par to, ka viņam/viņai ir pietiekami līdzekļi, lai uzturēšanās laikā segtu uzturēšanās izmaksas, studiju izmaksas un ceļojumu izmaksas arī atpakaļceļam. Neskarot katra gadījuma atsevišķu izskatīšanu, dalībvalstis dara zināmu atklātībai šā noteikuma piemērošanai noteikto minimālo summu mēnesī;

c) ja attiecīgā dalībvalsts tos pieprasa – sniedz pierādījumus par to, ka viņam/viņai ir pietiekamas zināšanas valodā, kurā notiek paredzētais kurss;

d) ja attiecīgā dalībvalsts tos pieprasa – sniedz pierādījumus par to, ka viņš/viņa ir samaksājis/-jusi iestādes uzliktās maksas."

11. Direktīvas 2004/114 III nodaļā "Uzturēšanās atļaujas" ir ietverti noteikumi par uzturēšanās atļauju katrai šajā direktīvā minētajai personu kategorijai. Saskaņā ar minētās direktīvas 12. pantu "Uzturēšanās atļauja studentiem":

"1. Uzturēšanās atļauju studentam izsniedz vismaz uz vienu gadu, un tā ir atjaunojama, ja turētājs joprojām atbilst 6. un 7. pantā izklāstītajiem nosacījumiem. Ja mācību studiju ilgums ir īsāks par gadu, atļauja ir derīga uz kursa laiku.

2. Neskarot 16. pantu, uzturēšanās atļaujas atjaunošanu var noraidīt vai atļauju var anulēt, ja tās turētājs:

a) neievēro ierobežojumus, ko uzliek attiecībā uz saimniecisko darbību pieejamību saskaņā ar 17. pantu;

b) negūst pieņemamus panākumus studijās saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem vai administratīvo praksi."

12. Saskaņā ar Direktīvas 2004/114 16. pantu "Uzturēšanās atļauju anulēšana vai neatjaunošana":

"1. Dalībvalstis var anulēt vai atteikties atjaunot uzturēšanās atļauju, kas izsniegta uz šīs direktīvas pamata, ja tā ir iegūta krāpnieciski vai ja tiek konstatēts, ka turētājs neatbilda vai vairs neatbilst ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumiem, kas izklāstīti 6. pantā, un attiecīgajai kategorijai piemērojamiem nosacījumiem, kas izklāstīti 7. līdz 11. pantā.

2. Dalībvalsts var anulēt vai atteikties atjaunot uzturēšanās atļauju, pamatojoties uz sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai sabiedrības veselības apsvērumiem."

B – *Valsts tiesības*

13. Likuma par ārvalstnieku uzturēšanos, nodarbinātību un integrāciju Vācijas Federatīvās Republikas teritorijā (*Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet*, turpmāk tekstā – "*AufenthG*")[7] 6. panta "Vīza" 3. punktā ir paredzēts:

"Ilgtermiņa uzturēšanās gadījumā ir jāsaņem Vācijas federatīvās teritorijas vīza (valsts vīza), ko izsniedz pirms ieceļošanas. Šo vīzu izsniedz atbilstoši spēkā esošajiem noteikumiem par uzturēšanās atļauju, ES zilo karti, apmešanās atļauju un pastāvīgu uzturēšanās atļauju ES. [..]"

14. *AufenthG* 16. panta, kura nosaukums ir "Studijas, valodu kursi, mācības", 1. punktā ir noteikts:

"Ārvalstniekam var piešķirt uzturēšanās atļauju studiju nolūkā valsts vai valsts apstiprinātā augstākajā mācību iestādē vai salīdzināmā mācību iestādē. Studijām paredzētas uzturēšanās mērķis ietver valodu kursus, lai sagatavotos studijām, kā arī skolas ārvalstniekiem apmeklēšanu, lai sagatavotos studijām augstākajā mācību iestādē (sagatavošanās pasākumi studijām augstākajā mācību iestādē). Studijām paredzētu uzturēšanās atļauju var piešķirt tikai tad, ja ārvalstu pilsoni ir uzņēmusi mācību iestāde; nosacīta uzņemšana ir pietiekama. Valodas, kurā nodrošina apmācību, zināšanas apliecinoši pierādījumi nav prasīti, ja valodas zināšanas jau ir tikušas ņemtas vērā saistībā ar lēmumu par uzņemšanu vai ja ir paredzēts, ka tās ir jāiegūst sagatavošanās pasākumu studijām ietvaros. Veicot pirmo piešķiršanu un to pagarinot, studijām paredzētas uzturēšanās atļaujas derīguma termiņš ir vismaz viens gads un nedrīkst pārsniegt divus gadus studijām un sagatavošanās pasākumiem studijām; to var pagarināt, ja apmācības mērķis vēl nav sasniegts un atbilstīgā laikposmā joprojām var pastāvēt."

II – **Fakti, tiesvedība pamatlietā un prejudiciālais jautājums**

15. *M. A. Ben Alaya* ir Tunisijas pilsonis, kurš ir dzimis 1989. gadā Vācijā, kur dzīvo viņa vecāki. 1995. gadā viņš atstāja Vāciju, lai pārceltos uz dzīvi Tunisijā, kur viņš mācījās, līdz 2010. gadā ieguva vidējās izglītības diplomu.

16. Pēc vidējās izglītības iegūšanas *M. A. Ben Alaya* iestājās Tunisas Universitātē, lai studētu informātiku. Paralēli viņš centās uzsākt studijas Vācijā. Tādējādi viņš vairākkārt tika pielaists studijām *Technische Universität Dortmund* [Dortmundes Tehniskajā Universitātē] matemātikas studiju novirzienā.

17. *M. A. Ben Alaya* Vācijas kompetentajās iestādēs vairākkārt iesniedza pieteikumu studentu vīzas saņemšanai. Tomēr viņa pieteikumi vienmēr ir tikuši noraidīti. Pēdējo lēmumu par atteikumu viņam piešķirt vīzu Vācijas Republikas vēstniecība Tunisā pieņēma 2011. gada 22. jūlijā, un tas tika apstiprināts 2011. gada 23. septembrī. Šajā lēmumā Vācijas iestādes noraidīja [pieteikumu piešķirt] vīzu, būtībā pamatojoties uz šaubām attiecībā uz *M. A. Ben Alaya* motivāciju studēt Vācijā. Tās it īpaši norādīja, ka viņa studiju vēlmēm nozīmīgajos priekšmetos *M. A. Ben Alaya* esot ieguvis tikai nepietiekamas atzīmes. Ņemot vērā šo apstākli, minētās iestādes apšaubīja *M. A. Ben Alaya* spējas sākt studijas viņam svešā valodā vai atbilstošā laikposmā pirms studiju sākuma iemācīties vācu valodu. Tās arī uzskatīja, ka nevarot tikt konstatēta nopietna vēlme pārvarēt grūtības, kas saistītas ar studijām augstākajā mācību iestādē ārvalstī, un esot grūti saskatīt, kā studijas augstākajā mācību iestādē Vācijā viņam ļautu īstenot mērķi strādāt par matemātikas skolotāju Tunisijā.

18. *M. A. Ben Alaya*, kurš apstrīd viņa skolas mācību rezultātu izklāstu, ko sniedza Vācijas konsulārās iestādes, cēla prasību *Verwaltungsgericht Berlin*, proti, iesniedzējtiesā, lūdzot atcelt šos pēdējos lēmumus par atteikumu.

7 — Tā 2008. gada 25. februāra redakcijā (*BGBl.* I, 162. lpp.); tas pēdējo reizi grozīts ar 2013. gada 7. augusta likuma 2. panta 59. punktu (*BGBl.* I, 3154. lpp.).

19. Minētā tiesa norāda, ka, lai varētu ieceļot Vācijas teritorijā studiju veikšanai, *M. A. Ben Alaya* ir vajadzīga valsts vīza, kuras piešķiršanas nosacījumi ir reglamentēti ar *AufenthG* 16. panta 1. punktu. Tomēr saskaņā ar Vācijas tiesu interpretāciju, ņemot vērā šīs tiesību normas formulējumu, valsts pārvaldes iestādēm šajā ziņā ir piešķirta diskrecionāra vara, kas dod iespēju, nevis nosaka pienākumu piešķirt studijām paredzētu vīzu saskaņā ar minētajā pantā norādītajiem nosacījumiem.

20. Iesniedzējtiesa šaubās par šīs interpretācijas saderību ar Direktīvu 2004/114. It īpaši tā vēlas noskaidrot, vai gadījumā, ja Direktīvas 2004/114 6. un 7. pantā minētie nosacījumi ir izpildīti, kā tas ir *M. A. Ben Alaya* gadījumā, šī direktīva sniedz tiesības studentu vīzas saņemšanai saskaņā ar tās 12. pantu, nepieļaujot valsts pārvaldes iestāžu rīcības brīvību.

21. Šādos apstākļos *Verwaltungsgericht Berlin* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Direktīva [2004/114] pamato saistošas tiesības uz studijām paredzētas vīzas un ar to saistītās uzturēšanās atļaujas izsniegšanu saskaņā ar Direktīvas [2004/114] 12. pantu, ja ir izpildīti uzņemšanas nosacījumi, proti, 6. un 7. panta nosacījumi, un nav nekāda iemesla uzņemšanas atteikumam atbilstoši Direktīvas [2004/114] 6. panta 1. punkta d) apakšpunktam?"

III – **Tiesvedība Tiesā**

22. Lēmums par prejudiciāla jautājuma uzdošanu Tiesas kancelejā tika iesniegts 2013. gada 13. septembrī. Vācijas, Beļģijas, Igaunijas, Grieķijas, Polijas un Apvienotās Karalistes valdības, kā arī Eiropas Komisija lietā ir iesniegušas rakstveida apsvērumus.

IV – **Juridiskā analīze**

23. Savā prejudiciālajā jautājumā iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai dalībvalsts kompetentās iestādes var atteikties izsniegt studijām paredzētu vīzu un atbilstoši Direktīvas 2004/114 12. pantam ar to saistīto uzturēšanās atļauju trešo valstu pilsonim, ja viņš atbilst uzņemšanas nosacījumiem, kas izklāstīti tās pašas direktīvas 6. un 7. pantā, un ja nav nekāda iemesla uzņemšanas atteikumam saskaņā ar Direktīvas 2004/114 6. panta 1. punkta d) apakšpunktu. Iesniedzējtiesa vēlas arī noskaidrot, vai minētajām iestādēm, izskatot uzņemšanas pieteikumu, ir zināma rīcības brīvība.

24. No lēmuma par prejudiciāla jautājuma uzdošanu izriet, ka valsts tiesa sliecas atbalstīt Direktīvas 2004/114 interpretāciju tādējādi, ka tajā ir atzītas trešās valsts pilsoņa tiesības uz uzņemšanu, ja viņš atbilst tajā paredzētajiem uzņemšanas nosacījumiem, liedzot iespēju dalībvalstu iestādēm izmantot diskrecionāro varu attiecībā uz šo lēmumu. Iesniedzējtiesa uzskata, ka par labu šādai interpretācijai liecinot dažu Direktīvas 2004/114 tiesību normu formulējumi, ar to sasniedzamie mērķi, kā arī apstāklis, ka ar minēto direktīvu esot panākta trešo valstu pilsoņu uzņemšanas sistēmas studiju nolūkā daļēja saskaņošana.

25. Personām, kas iestājušās lietā Tiesā, nav vienprātīgas nostājas. Ja Komisija būtībā pievienojas iesniedzējtiesas atbalstītajai nostājai, visas valdības, kuras iesniegušas rakstveida apsvērumus Tiesā, savukārt apgalvo, ka dalībvalstu iestādēm ir jābūt plašai rīcības brīvībai, lai lemtu par trešo valstu pilsoņu uzņemšanu studiju nolūkā.

26. Tādējādi šajā lietā Tiesa ir saskārusies ar jautājumu par Direktīvas 2004/114 interpretāciju un tai būtu jānosaka, vai šajā direktīvā ir paredzēts izsmeļošs kritēriju saraksts vai arī ir noteikti tikai minimālie nosacījumi trešo valstu pilsoņu uzņemšanai studiju nolūkā Savienībā un vai līdz ar to dalībvalstis drīkstētu vienpusēji pievienot citus kritērijus uzņemšanai studiju nolūkā bez kritērijiem, kas izklāstīti Direktīvā 2004/114. Prejudiciālajā jautājumā ir izvirzīta arī problēma par diskrecionārās varas pakāpi, kas, iespējams, piešķirama dalībvalstu iestādēm saistībā ar analīzi, kuru tās veic, lai lemtu par trešo valstu pilsoņu uzņemšanu studiju nolūkā.

27. Lai atbildētu uz iesniedzējtiesas lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu izvirzītajiem jautājumiem, es uzskatu, ka ir jāveic Direktīvas 2004/114 analīze kopumā, kas ietver gan tās atbilstošo tiesību normu formulējuma gramatisko pārbaudi, gan sistēmisko, konteksta un teleoloģisko analīzi.

A – *Gramatiskā analīze*

28. Iesniedzējtiesa uzskata, ka interpretācijā, kuru ir piemērojušas atsevišķas Vācijas tiesas un atbalstījušas dalībvalstis, kas iestājušās lietā Tiesā, atbilstoši kurai Direktīvā 2004/114 esot saskaņoti tikai minimālie nosacījumi, kuriem būtu jāatbilst trešo valstu pilsonim, lai viņš varētu tikt uzņemts studijām kādā dalībvalstī, neesot pietiekami ņemts vērā atsevišķu minētās direktīvas tiesību normu formulējums. Iesniedzējtiesa it sevišķi atsaucas uz Direktīvas 2004/114 5. un 12. pantu.

29. Vispirms var norādīt, kā uzskata Komisija, ka Direktīvas 2004/114 1. panta formulējums, kas nav izšķirošs, pamato apgalvojumu, kuru atbalsta iesniedzējtiesa. Saskaņā ar šo tiesību normu minētās direktīvas mērķis ir paredzēt *nosacījumus* attiecībā uz trešo valstu pilsoņu uzņemšanu dalībvalstu teritorijā it īpaši studiju nolūkā [8]. Interpretējot to gramatiski, es piekrītu Komisijas viedoklim, ka šāda veida formulējums varētu liecināt par labu apgalvojumam, ka Direktīvā 2004/114 ir noteikti visi studentu uzņemšanas nosacījumi, nevis tikai atsevišķi nosacījumi līdzās citiem nosacījumiem, kurus brīvi varētu pievienot dalībvalstis. Tomēr, bez šaubām, nevar vienīgi atsaukties uz šādu konstatējumu.

30. Pirmais Direktīvas 2004/114. pants, uz kuru atsaucas iesniedzējtiesa, ir 5. pants "Princips", kas ir Direktīvas 2004/114 II nodaļas, kura attiecas uz uzņemšanas nosacījumiem saistībā ar tās mērķiem, pirmais pants. Minētā tiesa no šī panta formulējuma secina, ka uzņemšana studiju nolūkā neesot tikai iespēja, bet gan trešo valstu pilsoņa, kurš atbilst Direktīvas 2004/114 6. un 7. pantā izklāstītajiem nosacījumiem, tiesības.

31. Tomēr, lai gan šīs tiesību normas formulējums vācu valodas versijā var tikt norādīts, lai pamatotu iesniedzējtiesas apgalvojumu, šī paša noteikuma formulējums citās valodu versijās, manuprāt, var radīt neskaidrību [9]. Es uzskatu, ka no attiecīgās tiesību normas gramatiskās analīzes var droši secināt vienīgi to, ka Direktīvas 2004/114 6. un 7. pantā izklāstīto nosacījumu ievērošana ir obligāta un nepieciešama, lai trešo valstu pilsoni uzņemtu kā studentu. Tomēr šīs tiesību normas formulējums neļauj ieņemt galīgo nostāju attiecībā uz jautājumu, vai minētās prasības ietver minimālos nosacījumus, kuriem var tikt pievienoti citi nosacījumi, vai arī tās ir vienīgie nosacījumi, kuriem trešās valsts pilsonim ir jāatbilst, kad viņš iesniedz pieteikumu par uzņemšanu studiju nolūkā.

8 — Skat. arī Direktīvas 2004/114 preambulas 24. apsvērumu.

9 — Saistībā ar Direktīvas 2004/14 5. panta gramatisko interpretāciju iesniedzējtiesa pamatojas uz konstatējumu, ka tajā – vācu valodas versijā – ir izmantota darbības vārda "uzņemt" ciešamās kārtas tagadne ("Ein Drittstaatsangehöriger wird [..] zugelassen", proti, tulkojot burtiski, "trešo valstu pilsonis [..] tiek uzņemts"). Iesniedzējtiesa uzskata, ka no tā, ka Savienības likumdevējs nav izmantojis izteicienu "var uzņemt", izriet, ka šajā tiesību normā neesot pieļauta rīcības brīvība attiecībā uz uzņemšanu. Tomēr vācu valodas versijā formulējums nedaudz atšķiras no formulējuma citās valodu versijās, piemēram, no spāņu, angļu, franču un itāļu valodas versijām. Pretēji tām, vācu valodas versijā nav veikta atsauce uz uzņemšanas "pakārtošanas" jēdzienu šīs direktīvas 6. un 7. pantā norādīto nosacījumu pārbaudei. Turklāt visās citās šajās valodu versijās ir izmantots lietvārds "uzņemšana", nevis darbības vārds "uzņemt" tagadnē. Tādējādi, manuprāt, runa ir par niansēm saistībā ar normas tulkojumu, kas var izraisīt tās atšķirīgas interpretācijas.

32. Turpinājumā iesniedzējtiesa atsaucas uz Direktīvas 2004/114 12. pantu. No šīs tiesību normas izriet, ka uzturēšanās atļauju izsniedz ["*est* délivré"] studentam, kurš atbilst Direktīvas 2004/114 6. un 7. pantā paredzētajiem nosacījumiem, vismaz uz vienu gadu. Kā norāda Komisija, darbības vārda "être" [būt] īstenības izteiksmē izmantošana norāda uz tādu šīs tiesību normas interpretāciju, ka, ja minētie nosacījumi ir izpildīti, uzturēšanās atļauja būtu jāizsniedz. Tādējādi šī panta formulējums, šķiet, liecina par labu apgalvojumam, ka Direktīvā 2004/114 ir noteikti visi uzņemšanas nosacījumi studiju nolūkā. Ja Savienības likumdevējs būtu vēlējies piešķirt rīcības brīvību šīs uzturēšanās atļaujas izsniegšanā, tas būtu izmantojis izteicienu "var izsniegt", kā turklāt to izdarīja Vācijas likumdevējs.

33. Tomēr arī šī norma nav viennozīmīga. Kā norāda Vācijas valdība, tā varētu tikt interpretēta arī tādējādi, ka tajā ir reglamentēts tikai iespējamās uzturēšanās atļaujas izsniegšanas termiņš, neskarot jautājumu par minētās izsniegšanas lietderīgumu. Turklāt saskaņā ar šīs pašas normas pirmā teikuma otro daļu uzturēšanās atļauja ir *atjaunojama*, ja tās turētājs joprojām atbilst 6. un 7. pantā izklāstītajiem nosacījumiem. Jēdziena "atjaunojama" izmantošana varētu ļaut uzskatīt, ka uzturēšanās atļauja *var* tikt atjaunota, ja minētie nosacījumi joprojām tiek ievēroti, un tas varētu nozīmēt, ka pat šādā gadījumā atjaunošana nenotiktu automātiski, tomēr varētu nenotikt pat tad, ja minētie nosacījumi ir izpildīti.

34. Šajā ziņā ir jānorāda arī Beļģijas valdības arguments, ka Direktīvas 2004/114 12. pants pat neesot piemērojams trešo valstu pilsonim, kurš ir pieteicies uz uzturēšanos studiju nolūkā un kura pieteikums vēl tiek izskatīts, jo viņu nevarot uzskatīt par "studentu" Direktīvas 2004/114 2. panta b) punkta izpratnē [10]. Tādējādi šī valdība uzskata, ka, ja tiktu pieļauts, ka šajā normā ir paredzēts dalībvalstu pienākums, šis pienākums ietverot vienīgi uzturēšanās atļaujas izsniegšanu trešo valstu pilsoņiem, kuri jau ir tikuši uzņemti studiju nolūkā.

35. Visbeidzot, es uzskatu, ka Direktīvas 2004/114 normu formulējumam ir raksturīga zināma neviennozīmība, kuras dēļ tās gramatiskā analīze nesniedz elementus, kas ļautu galīgi noteikt, vai minētajā direktīvā ir paredzēti tikai minimālie nosacījumi, kuri ir jāievēro trešo valstu pilsonim, lai viņš varētu tikt uzņemts studijām Savienībā, vai arī tajā ir paredzēti visi nosacījumi. Tādējādi, lai atbildētu uz iesniedzējtiesas uzdoto prejudiciālo jautājumu, ir jāveic direktīvas sistēmiskā un konteksta, kā arī tās teleoloģiskā analīze.

B – *Sistēmiskā un konteksta analīze*

36. Direktīva 2004/114 bija trešais Savienībā pieņemtais likumdošanas instruments likumīgās migrācijas jomā pēc Amsterdamas līguma un Eiropadomes Tamperes sanāksmes secinājumiem [11]. Lai gan šī direktīva tika pieņemta, pamatojoties uz EKL 63. panta pirmās daļas 3. punkta a) apakšpunktu un 4. punktu, tagad tā tomēr attiecas uz Savienībai ar LESD 79. pantu uzticēto uzdevumu īstenot kopēju imigrācijas politiku, kuras mērķis ir nodrošināt efektīvu migrācijas plūsmu pārvaldību, taisnīgu attieksmi pret trešo valstu pilsoņiem, kas likumīgi uzturas dalībvalstīs, un novērst nelikumīgu ieceļošanu.

10 — Kā izriet no minētās definīcijas, jēdziens "students" nozīmē, ka attiecīgā dalībvalsts jau ir atļāvusi trešo valstu pilsonim ieceļot un uzturēties tās teritorijā un tātad jau ir pieņēmusi lēmumu par viņa pieteikumu attiecībā uz uzturēšanos studiju nolūkā. Beļģijas valdība uzskata, ka, tā kā Direktīvas 2004/114 12. pants skaidri attiecas uz "studentiem", tas neesot piemērojams, ja nav iepriekšēja lēmuma par uzņemšanu, un Direktīvas 2004/114 12. pantā minētā uzturēšanās atļauja attiecoties uz uzturēšanās atļauju, kas materializē lēmumu, ar kuru tiek piešķirta uzturēšanās atļauja, nevis pašu šo lēmumu.

11 — Šajā jomā jau bija pieņemtas divas direktīvas, proti, Padomes 2003. gada 22. septembra Direktīva 2003/86/EK par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos (OV L 251, 12. lpp.) un Padomes 2003. gada 25. novembra Direktīva 2003/109/EK par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji (OV L 16, 44. lpp.).

37. Atbilstoši Direktīvas 2004/114 21. pantam Komisija veica novērtējumu par tās piemērošanu [12]. Šajā novērtējumā tika atklātas vairākas nepilnības, kas Komisijai radīja šaubas, vai ar šo normatīvo instrumentu tiek nodrošināta taisnīga attieksme pret trešo valstu pilsoņiem [13]. Pēc šo nepilnību konstatēšanas pašlaik saistībā ar Direktīvu 2004/114 ir sagatavots pārstrādāts projekts, kura mērķis ir precizēt un paplašināt tās piemērojamību [14].

38. Tādējādi Direktīvas 2004/114 sistēma ir jāanalizē šādā kontekstā.

39. Šajā ziņā vispirms ir jānorāda, ka no Direktīvas 2004/114 3. panta izriet, ka šajā normatīvajā instrumentā ir paredzētas tiesību normas, kas ir obligātas dalībvalstīm vienīgi attiecībā uz studentiem, atstājot iespēju dalībvalstīm šīs direktīvas tiesību normas piemērot attiecībā uz citām tajā paredzētajām personu kategorijām [15]. Kā norāda iesniedzējtiesa, šis nošķirums starp tiesību normām, kuras attiecas uz studentiem un kuras dalībvalstīm ir obligātas, un tiesību normām attiecībā uz citām kategorijām, kuru transponēšana ir atstāta dalībvalstu diskrecionārās varas ziņā, liecina par to, ka tiek meklēts zināms saskaņošanas līmenis, kas ir saistošs attiecībā uz studentu uzņemšanas sistēmu, un tas ir saderīgi ar Direktīvas 2004/114 mērķi veicināt uzņemšanu [16].

40. Turpinot, Direktīvas 2004/114 4. panta 2. punktā ir paredzēta iespēja dalībvalstīm pieņemt vai uzturēt spēkā noteikumus, kas ir labvēlīgāki personām, uz kurām minētā direktīva attiecas, un tādējādi, protams, attiecībā uz studentiem. Manuprāt, šī tiesību norma nav saderīga ar dalībvalstu iespēju noteikt stingrākus uzņemšanas nosacījumus šo kategoriju personām. To formulējot citādi, ir iespējams uzskatīt, ka, lai gan saskaņā ar Direktīvu 2004/114 dalībvalstis saglabā brīvību paredzēt tiesību normas, kas ir labvēlīgākas minētajām kategorijām, *a contrario* nav paredzēts, ka tās varētu noteikt mazāk labvēlīgas normas, it īpaši attiecībā uz uzņemšanu, pievienojot nosacījumus, kuri nav paredzēti Direktīvā 2004/114. Šīs direktīvas3. un 4. panta noteikumi turklāt norāda uz labvēlību attiecībā uz studentu kategoriju, ko apstiprina direktīvas teleoloģiskā analīze [17].

41. It sevišķi attiecībā uz uzņemšanas sistēmu, kas ieviesta ar Direktīvu 2004/114, ir jākonstatē, ka tajā ir paredzēta tiesību norma, ar kuru nosaka principu, proti, iepriekš minētais 5. pants, tālāk 6. pantā – vispārīgi nosacījumi, kuri piemērojami visām šajā direktīvā ietvertajām kategorijām, un, visbeidzot, 7.–11. pantā – virkne īpašu nosacījumu attiecībā uz katru no minētajām kategorijām. Tomēr, pretēji citiem normatīvajiem instrumentiem imigrācijas jomā [18], šajā direktīvā nav ietverts pants, kurā izveidots saraksts, uzskaitot iemeslus, kuru dēļ pieteikums, lai ļautu ieceļot un uzturēties dalībvalsts teritorijā pašā direktīvā paredzētajos nolūkos, var tikt noraidīts [19].

42. Vai šī neesamība ir jāinterpretē kā tāda, kas norāda uz vēlmi piešķirt atļauju dalībvalstu iestādēm, pamatojoties uz beznosacījuma diskrecionāro varu, atteikt uzņemšanu studiju nolūkā trešo valstu pilsonim, kurš par to ir iesniedzis pieteikumu, pat ja viņš atbilst visiem Direktīvā 2004/114 paredzētajiem nosacījumiem?

12 — Skat. Komisijas 2011. gada 28. septembra Ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par Direktīvas 2004/114/EK piemērošanu COM(2011) 587, galīgā redakcija.

13 — Skat. 2. lpp. Priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu pilsoņu ieceļošanu un uzturēšanos pētniecības, studiju, skolēnu apmaiņas, prakses vai stažēšanās, saņemot un nesaņemot atalgojumu, brīvprātīga darba un viesaukles nolūkā (pārstrādāta redakcija), kuru 2013. gada 25. martā iesniedza Komisija (COM(2013) 151, galīgā redakcija). Šī priekšlikuma, kuru pašlaik apspriež Padome, nolūks ir arī aizstāt Direktīvu 2005/71, kas minēta 2. zemsvītras piezīmē.

14 — Skat. iepriekšējā zemsvītras piezīmē minēto direktīvas priekšlikumu.

15 — Direktīvas priekšlikumā, kas minēts iepriekš 13. zemsvītras piezīmē, šī atšķirība Direktīvas 2004/114 piemērošanas jomā vairs nav ietverta. Šī priekšlikuma 2. pantā neobligātie Direktīvas 2004/114 par skolēniem, neatalgotiem praktikantiem vai stažieriem un brīvprātīgiem darbiniekiem noteikumi ir padarīti obligāti un direktīvas vispārējā piemērošanas joma ir paplašināta, aptverot algotus praktikantus vai stažierus un viesaukles.

16 — Skat. Direktīvas 2004/114 preambulas 6. apsvērumu un turpmāk šo secinājumu 56. un 57. punktu.

17 — Skat. turpmāk 55. un nākamos punktus.

18 — It īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Regula (EK) Nr. 810/2009, ar ko izveido Kopienas Vīzu kodeksu (“Vīzu kodekss”, OV L 243, 1. lpp.), kura ir lietas, kurā pasludināts spriedums *Koushkaki* (C-84/12, EU:C:2013:862), priekšmets un kuras 32. pantā ir uzskaitīti vienotas vīzas pieteikuma atteikuma iemesli. Arī Direktīvas 2009/50 8. pantā ir paredzēts atteikuma iemeslu saraksts.

19 — Tomēr šāda tiesību norma ir paredzēta direktīvas priekšlikumā, kas minēts 13. zemsvītras piezīmē (skat. šī priekšlikuma 18. pantu).

43. Es neesmu par to pārliecināts.

44. Šajā ziņā no Direktīvas 2004/114 sagatavošanas dokumentiem izriet, ka galvenās bažas, kas direktīvas projekta iesniegšanas laikā tika uztvertas kā tādas, kas, pieņemot šo direktīvu, var līdzsvarot skaidru vēlmi veicināt trešo valstu pilsoņu ieceļošanu studiju nolūkā, bija bažas par sabiedriskās kārtības un valsts drošības saglabāšanu [20]. Šīs bažas, kurām ir pievienota sabiedrības veselības aizsardzība, ir tikušas "kodificētas" starp vispārīgiem uzņemšanas nosacījumiem tiesību normā par (negatīvu) uzņemšanas nosacījumu, kas minēts Direktīvas 2004/114 6. panta 1. punkta d) apakšpunktā. Šīs bažas ir arī norādītas minētās direktīvas preambulas četrpadsmitajā apsvērumā, kurā sniegti to gadījumu precizējumi, kuros trešās valsts pilsonis apdraud sabiedrisko kārtību vai valsts drošību.

45. Likumdošanas procesā [21] šīm bažām pievienojās skaidra vēlme izvairīties no tā, ka Direktīvā 2004/114 paredzētā procedūra varētu tikt izmantota ļaunprātīgi vai krāpnieciski. Šī papildu problēma, kas skaidri saistīta ar mērķi novērst normatīvo instrumentu likumīgās migrācijas jomā nepareizu izmantošanu nelikumīgas ieceļošanas nolūkos, tomēr nav tikusi iekļauta Direktīvas 2004/114 pantu formulējumā. Tomēr tā ir tikusi izklāstīta tās preambulas 15. apsvērumā, kurā ir noteikts, ka, ja rodas šaubas par uzņemšanas pieteikuma iesniegšanas iemesliem, dalībvalstis var pieprasīt "jebkurus pierādījumus, kas nepieciešami tā patiesuma novērtēšanai, jo īpaši, pamatojoties uz pretendenta paredzētajām mācībām, lai apkarotu [šajā] direktīvā paredzētās procedūras ļaunprātīgu un nepareizu izmantošanu".

46. Manuprāt, Direktīvas 2004/114 preambulas 14. apsvēruma pirmais teikums, kurā ir noteikts, ka uzņemšanu nolūkos, kas ir paredzēti šajā direktīvā, "var atteikt, ja ir pietiekami pamatoti iemesli", ir jāsaprot no šāda divkārša skatu punkta. Šis teikums, kurš ir vērsts uz to, lai kādā veidā novērstu precīzu norāžu attiecībā uz iespēju atteikt uzņemšanu neesamību minētās direktīvas pantu formulējumā, manuprāt, ir jāsaprot, atsaucoties uz abu veidu bažām, kas norādītas tālāk tajā pašā 14. apsvērumā, kā arī 15. apsvērumā. Šīs abu veidu bažas – pirmkārt, tās, kas ir kodificētas Direktīvas 2004/114 6. panta 1. punkta d) apakšpunktā, un, otrkārt, bažas saistībā ar pašā direktīvā paredzētās procedūras ļaunprātīgas izmantošanas risku, lai uz to atsauktos ieceļošanai Savienības teritorijā citos nolūkos, nevis ar mērķi studēt, – ir tikušas uzskatītas par pietiekami nopietnām, lai līdzsvarotu Direktīvas 2004/114 mērķi veicināt trešo valstu pilsoņu uzņemšanu studiju nolūkā no tās izrietošo ieguvumu Savienībai kopumā dēļ.

47. Šajā ziņā vēl ir jānorāda, ka no Komisijas direktīvas priekšlikuma izriet, ka tas, ka studiju nolūkā izsniegtās uzturēšanās atļaujas derīguma termiņš var būt viens gads un to var anulēt vai neatjaunot gadījumos, kuri paredzēti Direktīvas 2004/114 16. pantā, tika uzskatīts par tādu, kas sniedz garantiju stingras kontroles īstenošanai, kuru *a posteriori* veic dalībvalstu iestādes [22].

48. No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka, manuprāt, dalībvalstu iestādēm ir tiesības atteikt uzņemšanu trešo valstu pilsonim gan tad, ja Direktīvā 2004/114 paredzētie nosacījumi studentu uzņemšanai nav izpildīti, gan tad, ja dokumentu un visu nozīmīgo apstākļu analīze norāda uz to, ka pastāv precīzi un konkrēti apstākļi, no kuriem izriet Direktīvā 2004/114 paredzētās procedūras ļaunprātīga vai krāpnieciska izmantošana. Tomēr tām nav tiesību atteikt uzņemšanu citu iemeslu dēļ.

20 — Skat. 1.5. punktu Priekšlikumā Padomes direktīvai par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu pilsoņu ieceļošanu un uzturēšanos studiju, arodmācību vai brīvprātīga darba nolūkā, kuru Komisija iesniedza 2002. gada 7. oktobrī (COM(2002) 548, galīgā redakcija).

21 — Komisijas direktīvas priekšlikumā, kas minēts iepriekšējā zemsvītras piezīmē, sākotnēji nebija ietverta nekāda norāde uz procedūras krāpniecisku vai ļaunprātīgu izmantošanu.

22 — Šajā ziņā skat. direktīvas priekšlikuma, kuru Komisija iesniedza 2002. gadā un kurš minēts 20. zemsvītras piezīmē, 1.5. punkta pēdējo teikumu.

49. Šajā ziņā, pirmkārt, attiecībā uz Direktīvā 2004/114 paredzēto studentu uzņemšanas nosacījumu analīzi es uzskatu, ka dalībvalstīm, izskatot uzņemšanas pieteikumus, ir jābūt plašai rīcības brīvībai to izvērtēšanā. Tomēr šī rīcības brīvība attiecas uz minētās direktīvas 6. un 7. pantā paredzētajiem nosacījumiem, kā arī nozīmīgo faktu izvērtēšanu, lai noteiktu, vai direktīvas iepriekš minētajos pantos norādītie nosacījumi ir izpildīti trešo valstu pilsoņu kā studentu uzņemšanas nolūkā [23]. Tomēr šī rīcības brīvība nesniedzas tiktāl, lai varētu pievienot tādus uzņemšanas nosacījumus, kādi Direktīvā 2004/114 nav paredzēti.

50. Otrkārt, attiecībā uz Direktīvā 2004/114 paredzētās procedūras iespējamu ļaunprātīgu vai krāpniecisku izmantošanu ir jāatgādina, ka katrā ziņā atbilstoši Tiesas judikatūrai Savienības tiesību normu piemērošana nedrīkst tikt paplašināta tiktāl, lai tiktu aptverta ļaunprātīga rīcība, un ka, lai tiktu pierādīta šāda rīcība, ir jābūt, pirmkārt, objektīvu apstākļu kopumam, no kura izriet, ka, lai arī Savienības tiesiskajā regulējumā paredzētie nosacījumi tiek ievēroti, šī tiesiskā regulējuma mērķis nav sasniegts, un, otrkārt, subjektīvam elementam, proti, vēlmei gūt priekšrocību, kas izriet no Savienības tiesiskā regulējuma, mākslīgi radot tā gūšanai vajadzīgos nosacījumus [24].

51. Ar prasību veikt analīzi, lai pārbaudītu Direktīvā 2004/114 paredzētās procedūras iespējamu ļaunprātīgu vai krāpniecisku izmantošanu, tiek izslēgts uzņemšanas – kura aptver trešo valstu pilsoņu ieceļošanu un uzņemšanu nolūkos, kas izklāstīti minētajā direktīvā [25], – automātiskums pat gadījumos, kad visi tajā paredzētie uzņemšanas nosacījumi ir izpildīti, un tas novērš bažas, kuras savos Tiesai iesniegtajos apsvērumos paudušas dalībvalstis. Tomēr šai analīzei ir jānotiek saistībā ar skaidriem principiem, un tajā nedrīkst pieļaut patvaļu.

52. It īpaši attiecībā uz mācību rezultātu novērtējumu, kurš, kā izriet no lēmuma par prejudiciāla jautājuma uzdošanu, ir bijis izšķirošs faktors, kas ir pamatojis prasītāja pieteikuma noraidīšanu pamatlietā, kaut gan tas var būt viens no elementiem, kuri var tikt ņemti vērā, novērtējot uzņemšanas pieteikuma patiesumu, es uzskatu, ka tas pats par sevi nevar būt uzņemšanas atteikuma pamatojums.

53. Ir jāatgādina, pirmkārt, ka saskaņā ar Direktīvas 2004/114 7. panta 1. punkta a) apakšpunktu pirmais īpašais uzņemšanas nosacījums jebkuram studentam ir tas, ka viņš ir bijis uzņemts studijām augstākajā mācību iestādē. Pat ja dalībvalstīm ir rīcības brīvība gan jēdziena "iestāde" noteikšanā, kā izriet no šī jēdziena definīcijas, kas ietverta Direktīvas 2004/114 2. panta e) punktā, gan uzņemšanas nosacījumu šādā iestādē noteikšanā, tomēr parasti tas ir augstākās mācību iestādes, nevis diplomātiskā personāla darbinieku uzdevums novērtēt nākamā studenta spēju pabeigt studijas, kas nekādā ziņā neliedz dalībvalstīm savā valsts tiesiskajā regulējumā ieviest normas, ar kurām šīm iestādēm ir noteikts pienākums pakārtot trešo valstu pilsoņu uzņemšanu pārbaudei un konkrētas pakāpes izglītības prasību pierādīšanai [26].

54. Otrkārt, Direktīvas 2004/114 12. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir skaidri paredzēta iespēja neatjaunot un pat anulēt uzturēšanās atļauju, ja tās turētājs negūst pieņemamus panākumus studijās. Šis noteikums ļauj *a posteriori* sodīt minētajā direktīvā paredzētās procedūras iespējamos ļaunprātīgas izmantošanas gadījumus, ja uzņemtā persona būtu vēlējusies tikt uzņemta Savienības teritorijā ne tāpēc, lai patiešām apmeklētu studijas.

23 — Pēc analoģijas skat. spriedumu *Koushkaki* (EU:C:2013:862, 60. punkts).

24 — Skat. spriedumu *O.* un *B.* (C-456/12, EU:C:2014:135, 58. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī manus secinājumus lietā *Fonnship* un *Svenska Transportarbetareförbundet* (C-83/13, EU:C:2014:201, 81. punkts).

25 — Skat. Direktīvas 2004/114 preambulas 8. apsvērumu.

26 — Šāda veida tiesiskais regulējums pastāv Nīderlandē, kurā ir paredzēts, ka iestādēm, kas vēlas uzņemt trešo valstu pilsoņus, ir jāparaksta Rīcības kodekss (*Gedragscode Internationale Student in het Hoger Onderwijs*), kurā citu starpā paredzēts pienākums iestādēm iepriekš noteikt izglītības prasības, kas veido nosacījumus uzņemšanai, un pirms uzņemšanas pārbaudīt, vai nākamie studenti atbilst šiem nosacījumiem (skat. šī kodeksa tā 2013. gada 1. marta redakcijā 4. pantu). To, ka iestāde ir parakstījusi Rīcības kodeksu, valdība skaidri uzskata par nosacījumu uzturēšanās atļaujas izsniegšanai studiju nolūkā (šī kodeksa 8. apsvērums).

C – *Teleoloģiskā analīze*

55. Manuprāt, piedāvāto Direktīvas 2004/114 interpretāciju apstiprina šī normatīvā instrumenta teleoloģiskā analīze.

56. Šajā ziņā Tiesai jau ir bijusi izdevība norādīt, kā turklāt izriet no Direktīvas 2004/114 preambulas sestā apsvēruma, ka šīs direktīvas pieņemšanas pamatā ir vēlme veicināt trešo valstu pilsoņu mobilitāti doties uz Savienību mācību nolūkos saistībā ar stratēģiju, kuras mērķis ir Eiropu kopumā padarīt par augsta līmeņa mācību un arodmācību pasaules centru [27], un tai turklāt ir arī ārējā dimensija, jo tā palīdz izplatīt tādas vērtības kā cilvēktiesības, demokrātija un tiesiskums, ar kurām Savienība ir saistīta [28].

57. Direktīva 2004/114 ir tikusi izstrādāta tā, lai dalībvalstu tiesību aktu, kuros reglamentēti nosacījumi attiecībā uz trešo valstu pilsoņu ieceļošanu un uzturēšanos studiju nolūkā, tuvināšana palīdzētu sasniegt tās mērķus, veicinot šo pilsoņu uzņemšanu [29].

58. Direktīvas 2004/114 interpretācija, kas ļautu dalībvalstu iestādēm, pamatojoties uz beznosacījuma diskrecionāro varu, atteikt uzņemšanu studiju nolūkā trešās valsts pilsonim, kurš par to ir iesniedzis pieteikumu, pat tad, ja viņš atbilst visiem pašā šajā direktīvā paredzētajiem nosacījumiem un ļaunprātīgi neizmanto tajā paredzēto procedūru, liegtu minētās direktīvas lietderīgo iedarbību un radītu šķērsli ar to saistīto mērķu sasniegšanā.

V – **Secinājumi**

59. Ievērojot iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Verwaltungsgericht Berlin* uzdoto prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

Padomes 2004. gada 13. decembra Direktīvas 2004/114/EK par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu pilsoņu uzņemšanu studiju, skolēnu apmaiņas, prakses vai stažēšanās, nesaņemot atalgojumu, vai brīvprātīga darba nolūkā 6., 7. un 12. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts kompetentās iestādes var atteikt uzņemšanu studiju nolūkā trešās valsts pilsonim atbilstošā pieteikuma, kuru tām ir iesniegusi šī persona, izskatīšanas noslēgumā tikai tajā gadījumā, ja minētais pilsonis neatbilst minētajā direktīvā paredzētajiem nosacījumiem vai ja pastāv precīzi un konkrēti apstākļi, no kuriem izriet direktīvā paredzētās procedūras ļaunprātīga vai krāpnieciska izmantošana.

27 — Spriedums *Sommer* (C-15/11, EU:C:2012:371, 39. punkts). Šajā ziņā skat. arī direktīvas priekšlikuma, kuru Komisija iesniedza 2002. gadā un kurš minēts 20. zemsvītras piezīmē, 1.2., 1.3. un 1.5. punktu.

28 — Skat. direktīvas priekšlikuma, kuru Komisija iesniedza 2002. gadā un kurš minēts 20. zemsvītras piezīmē, 1.3. punktu.

29 — Turpat.